

תקנות חומרי נפץ

תקנות חומרי נפץ (מסחר, העברה, ייצור, החסנה ושימוש), התש"נ

פרק ט': העמסה, פריקה והעברה של חומרי נפץ

סימן א': הוראות כלליות

246. העברה לפי התקנות

(א) לא יעביר אדם חומר נפץ ממקום למקום לרבות בדרך, במחצבה, במכרה, בבניה או בבניה הנדסית, או למקום כלשהו ולמטרה כלשהי, אלא בהתאם להוראות תקנות אלה וברכב תובלה העונה על דרישות תקנות אלה.

(ב) בלי לגרוע מן האמור בתקנת משנה (א), לא יעביר אדם חומר נפץ, אלא בהתאם לדרישות צו הגרורים לענין הובלת חומרים מסוכנים, ובכפוף להוראות פקודת התעבורה, ותקנות התעבורה, התשכ"א 1961-.

247. רכב אסור בהובלה

(א) חומר נפץ לא יובל -

(1) ברכב ציבורי;

(2) ברכב פרטי;

(3) בגרור;

(4) ברכב שאינו סגור מכל צדדיו;

(5) בכף של מעמיס קדמי (שופל), מחפר (בגר) וכיוצא באלה;

(6) ברכב שאין בו הפרדה בין תא הנהג לארגז המטען.

(ב) הוראות תקנת משנה (א)(4) לא יחולו על רכב משא המוביל חומרי נפץ שלא כעיסוקו העיקרי, אם ההובלה נעשית בהתאם לדרישות שפורטו בהיתר לגבי הרכב המסויים.

248. איסור חיבור גרור לרכב תובלה

לא יחובר גרור לרכב המוביל חומר נפץ.

249. הגבלות בהסעת בני-אדם

לא יסעו בני אדם ברכב המוביל חומר נפץ זולת הנהג ומלווה אחד, אשר ישב עמו בתא הנהג.

250. איסור הובלת מטען אחר

(א) לא יוביל אדם ברבב המוביל חומרי נפץ מטען אחר כלשהו, פרט לאבזרים ומכשירים המשמשים להצתה או הפעלה של חומרי הנפץ.

(ב) הוראות תקנת משנה (א) לא יחולו על כלים ומכשירים המשמשים להפעלת הרכב ולתיקונו, והמוחזקים בתא נפרד מהמטען.

251. איסור עישון, משקאות וסמים

לא ינהג אדם ולא יסע ברכב המוביל חומר נפץ, ולא יעמיס ולא יפרוק חומר נפץ, ולא יתקרב אליו כשהוא מעשן או מצוי תחת השפעת משקאות משכרים או סמים.

252. שילוט רכב

רכב שנמצא בו חומר נפץ או המוביל חומר נפץ ישולט בשלטי אזהרה, כפי שנקבע בצו הגרורים.

253. סיכוני אש והתפוצצות

מוכר חומרי נפץ, קונה חומרי נפץ, בעל רכב המוביל חומרי נפץ, וכל אדם אחר הנוגע בדבר, יוודא שכל אדם המועסק בהעמסה או פריקה של חומר נפץ או בנהיגת רכב המוביל חומר נפץ, ינקוט כל אמצעים הדרושים למניעת סיכוני אש או התפוצצות, לרבות הרחקתם של בני אדם שאינם מועסקים בכך.

254. העברה באריזה מקורית או בכלי קיבול מתאים

לא יועבר חומר נפץ ברכב הובלה אלא באריזתו המקורית של היצרן או בכלי קיבול נאות שאין בו חלקי מתכת ברזלית, או שחלקיו הברזליים כוסו כהלכה בחומר אל-מתכתי מתאים.

255. מסמכי העברה

(א) לא יועבר חומר נפץ ברכב ההובלה אלא כאשר בידי הנהג או המלווה היתר להעברה.

(ב) לא יועבר חומר נפץ ברכב ההובלה אלא כאשר בידי הנהג או המלווה תעודת משלוח מהספק או מהמחסנאי, שבה נרשמו מקום השימוש המיועד, מספר הרכב, מספר ההיתר, שמות השולח והמקבל וכמויות חומר הנפץ, הנפצים והפתילים הנמצאים ברכב.

(ג) בהעברה של חומר נפץ ליותר ממקום אחד, יש להצטייד בתעודת משלוח נפרדת לכל מקום.

(ד) הנהג יציג היתר, כתב שינוי בהיתר וכן תעודת משלוח למפקח עבודה או לשוטר, לפי דרישתו.

256. כיבוי אש בקרבת חומר נפץ

(א) התלקחה אש ברכב המוביל חומרי נפץ, לא יכבו אותה אם התברר שגם חומר הנפץ החל לבעור. ואולם אם התלקח חומר נפץ על בסיס אמוניום ניטרט במקום מאוכלס, יעשו מאמצים לכבותו במטפים או בעזרת מים.

(ב) אי אפשר היה להשתלט על האש, יתרחקו הנהג והמלווה של רכב ההובלה למרחק בטוח וישמרו שבני אדם אחרים לא יתקרבו למקום הסכנה.

257. השגחה

לא יושאר רכב עמוס חומר נפץ ללא השגחה תמידית של הנהג או המלווה כאמור בתקנה 249; לענין זה, "השגחה תמידית" - הנהג או המלווה - (1) נמצא ברכב או בטווח ראייה ממנו והוא מסוגל להגיע אליו במהירות וללא הפרעה; (2) ער ואינו עסוק בתפקיד או פעולה אחרת העלולים להסיח דעתו מן הרכב.

258. חובת הודעה למשטרה ולמפקח

נהג רכב הובלה שקרתה לו תאונה, שריפה או התפוצצות הקשורה בהעברת חומר נפץ, יודיע על כך, מיד, לתחנת המשטרה הקרובה ביותר וכן למפקח העבודה האזורי שבאזורו אירעה התקרית.

259. סמכות לפטור בהיתר

מפקח עבודה אזורי רשאי בהיתר לפטור הובלת חומרי נפץ מהוראות התקנות כמפורט להלן, כולן או מקצתן, בתנאים שפורטו לצדן: (1) היתה ההובלה בדרך שאינה ציבורית - (א) תקנה 247(3) ו-5; (ב) תקנה 247(4), ובלבד שחומר הנפץ לא יוערם בגובה העולה על שני שלישים מגובה הדופן הנמוכה ביותר של הרכב, יובטח מפני נפילתו מן הרכב, יכוסה בברזנט או חומר מתאים אחר, והדלת שבדופן האחורית תוחזק סגורה; (2) תקנה 250 - אם שוכנע המפקח כי הדבר מוצדק בנסיבות הענין וכי נשמרת רמת בטיחות נאותה; (3) תקנה 252 - לפי המלצת מפקד המרחב של המשטרה.

סימן ב': מבנה רכב הובלה וציודו

260. רכב נאות ובדיקתו

(א) לא יעביר אדם חומר נפץ אלא ברכב הובלה שמתקיימות בו הוראות פרק זה. (ב) רכב הובלה יוחזק במצב תקין ויידבק בתכיפות הדרושה כדי להבטיח כי הוא במצב המתאים מכל הבחינות להובלת חומר נפץ.

261. חוזק ומצב טכני

רכב הובלה יוחזק במצב טכני ותפעולי טוב מכל הבחינות כדי לשאת את המטען בבטיחות, ובכל מקרה לא יועמס מעל לעומס המרבי המותר לאותו רכב.

262. רצפת ארגז המטען

רצפת ארגז המטען ברכב הובלה תהיה במצב תקין, שלמה ואטומה וכל מתכת ברזלית שבה או בחלק אחר של הרכב העלולה לבוא במגע עם אריזת חומר נפץ, תצופה בעץ או בחומר מתאים אחר שאינו מעלה גצים.

263. נקיון שלדה ומנוע

המנוע, השלדה וחלקו התחתון של רכב הובלה יהיו נקיים במידה סבירה מעודפי סיכה ושמיים.

264. מערכת הפליטה

צינור הפליטה של רכב הובלה יופנה כלפי מטה, יהיה נקי מפיוח ולא יצאו ממנו גצים.

265. מטפים

(א) רכב המוביל חומר נפץ יצויד בשני מטפי כיבוי אש נאותים ותקינים שמשקל תכולתם 2.5 ק"ג לפחות כל אחד.
(ב) המטפים האמורים יהיו מלאים ומוכנים לשימוש מידי, ומצויים במקום שקל ונוח להגיע אליהם כשהאחד מהם בתא הנהג.

266. עזרה ראשונה

רכב הובלה המעביר חומר נפץ יצויד בארגז עזרה ראשונה נאות.

267. משדר ברכב הובלה

ברכב הובלה המצויד במשדר רדיו תופסק פעולת המשדר בעת הנסיעה וכשמעמיסים או פורקים ממנו חומרי נפץ, ובעליו יקבע בתא הנהג שלט בר קיימא המציין כי חובה להפסיק את פעולת המשדר כאמור.

סימן ג': העמסת חומר נפץ, העברתו ופריקתו

268. בדיקה לפני העמסה

בעל היתר להובלת חומר נפץ או נהג רכב ההובלה יבדוק, בכל יום לפני תחילת העמסת חומר נפץ, ויוודא כי רכב ההובלה כשיר להובלה מכל הבחינות.

269. הגבלת משקל ונפח

לא יועמס רכב הובלה בחומר נפץ במשקל העולה על המשקל המרבי שהותר ברשיון הרכב ובגובה העולה על שני שלישים מגובה הדופן הנמוכה ביותר.

270. הפסקת פעולת מנוע

בעת העמסת חומר נפץ או פריקתו יפסיק הנהג את פעולת המנוע של רכב ההובלה.

271. טיפול זהיר

ההעמסה והפריקה ייעשו בזהירות מרבית, תוך הימנעות מזעזועים מיותרים וללא זריקת אריזות חומר נפץ.

272. הרחקת זרים (תיקון: תשנ"ד)

בזמן העמסה או פריקה של חומר נפץ יורחקו מהמקום כל בני אדם שאינם מועסקים בפעולות האמורות.

273. התרחקות ממפלט רכב

בפריקת חומר נפץ או בהעמסתו לא ישימו אריזות המכילות חומר נפץ ליד מפלט רכב ההובלה או מיד מאחוריו.

274. הפרדת נפצים

ברכב הובלה המעביר חומר נפץ לא יעבירו נפצים אלא אם כן הם ארוזים באריזתם המקורית או בארגזים מיוחדים העשויים מתכת מרופדת מבפנים בעץ או בחומר אל-מתכתי אחר והם נמצאים בתא מיוחד ונפרד שהותקן ברכב למטרה זו והמצוייד בדלת נפרדת המאפשרת גישה אליהם מבחוץ.

275. סמכות להתיר סטיה

מפקח עבודה אזורי רשאי להתיר סטיה מהוראות סימן ג', כולן או מקצתן, ולהתנות תנאים מתאימים אחרים בהיתר.

סימן ד': נהיגת רכב המוביל חומרי נפץ

276. כישורים של הנהג

לא ינהג אדם רכב המוביל חומר נפץ אלא אם כן הוא -

- (1) בעל רשיון נהיגה מתאים בר תוקף;
- (2) בקי בדרישות תקנות אלה בכל הנוגע להעברה, העמסה ופריקה של חומר נפץ;
- (3) מלאו לו 21 שנים;
- (4) נתקיימו בו דרישות צו הגרורים.

277. שעות הובלה

לא יעביר אדם חומר נפץ ברכב הובלה בין שקיעת החמה לזריחתה אלא באישור מיוחד מאת מפקח העבודה האזורי.

278. הפסקות חניה

נהג המעביר חומר נפץ ברכב -

- (1) לא יעשה בשעת ההובלה הפסקה בלתי הכרחית;
- (2) לא יחנה את הרכב בסמוך לגשר, מינהרה, בית מגורים, בנין או מקום שבו מתקהלים או עובדים בני אדם, אלא אם כן הדבר הכרחי מחמת שהמקום הוא היעד הסופי למסירת חומרי הנפץ.

279. עקיפת ישוב

נהג רכב המוביל חומר נפץ יעקוף, במידת האפשר, מקומות ישוב ומרכזי ישוב ובכפוף לסייג זה יסע ליעד בדרך הקצרה והבטוחה האפשרית, ויימנע, ככל שהדבר מעשי, מלעבור בדרכים עמוסות תנועה ובמקומות שבהם מתקהל קהל.

280. איסור כניסה למוסך, חניון ותחנת דלק

נהג לא יכניס רכב העמוס בחומר נפץ לתחנת דלק, מוסך, בית-מלאכה או חניון ציבורי לשם תידלוקו, תיקונו או החנייתו.

281. תיקונים הכרחיים

לא יעשה נהג ולא ירשה לאחר לעשות ברכב העמוס בחומר נפץ תיקונים זולת תיקונים הכרחיים ובלבד שניתן לבצעם ללא כל סיכון.

282. עצירה בהצטלבויות עם מסילות ברזל

נהג רכב המוביל חומר נפץ, יעצור עצירה מוחלטת בכל הצטלבות של דרכו עם מסילת ברזל ולא ימשיך בנסיעה אלא אם כן ראה שאין נשקפת סכנה כלשהי בחציית ההצטלבות.

283. מרחק בין כלי רכב

נהגים המובילים חומרי נפץ בכלי רכב הנעים באותו כיוון ישמרו על מרחק של 50 מטרים לפחות בין כלי הרכב.

284. עצירה בשעת סערה

בעת סערה מלווה רעמים או ברקים או אם יש יסוד להניח כי סערה כזו צפויה מיד, יעצור נהג רכב המוביל חומר נפץ במרחק של 300 מטרים לפחות ממקומות שבהם שוהים בני אדם, עד לחלוף סכנת הסערה.

פרק י': שימוש בחומרי נפץ במכרות ובמינהרות

סימן א': הובלה תת-קרקעית של חומר נפץ

285. שמירת הוראות

אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מההוראות הכלליות שבפרק ט' לענין הובלת חומרי נפץ, ככל שהן ישימות.

286. איסור השארת חומר נפץ

לא יושאר חומר נפץ בכל תחנה או מפלס במכרה או קרוב לפיר ויש להעבירו, במישרין וללא דיחוי, למקום האחסון או השימוש בו.

287. כמות חומר הנפץ המועברת

כמות חומר הנפץ שתועבר לשימוש במכרה או במינהרה, לא תעלה על הכמות הדרושה לפיצוץ שעומדים להפעילו.

288. חובת שמירת חומר נפץ בעת העברה

לא יושארו חומרי נפץ הנמצאים בתהליך ההעברה, ללא שמירה.

289. חובת הודעה למפעיל המעלית

לפני שעומדים להוביל חומר נפץ בפיר יודיע המוביל על הדבר למפעיל המעלית.

290. איסור הסעת אדם

לא יסע אדם במעלית המובילה חומר נפץ, למעט המפוצץ ומלווהו.

291. איסור הובלת נפצים עם חומר נפץ במעלית

לא יובל חומר נפץ במעלית של הפיר יחד עם נפצים.

292. איסור הובלת חמרים וציוד עם חומר נפץ

לא יועלה או יורד חומר נפץ במעלית הפיר במשלוח אחד עם חמרים אחרים, אספקה או ציוד.

293. גובה ערימת חומר נפץ במעלית

ארגזים ושקים עם חומרי נפץ לא יתפסו יותר משני שלישים של גובה תא המעלית או יותר מגובה דלת תא המעלית.

294. רכב להובלת חומר נפץ

ברכב שלא על פסים, המשמש להובלת חומר נפץ, יתקיימו הוראות פרק ט'.

295. איסור הובלות בו-זמניות

במסלול הובלה תת-קרקעית של חומר נפץ אסורה בו-זמנית כל הובלה או נסיעה אחרת.

296. איסור הובלה מעורבת

ברכב המוביל חומר נפץ לא יובילו סלעים ועפרות או חומרים אחרים, למעט אלה המשמשים לפיצוץ.

297. הרכבת פנס תאורה אדום

כל רכב המשמש להובלת חומר נפץ במכרה או במינהרה יצויד בפנס תאורה אדום בחזיתו ומאחוריו.

298. הובלה ידנית של חומר נפץ ונפצים

חומרי נפץ המובלים ידנית ממקום אחד למשנהו במכרה או במינהרה יוכנסו בתרמילים או בכלי קיבול מתאימים והנפצים יובלו בנפרד מחומרי הנפץ האחרים בתרמיל קשיח או בכלים מתאימים.

299. כמות מרבית של חומר נפץ המותרת בהובלה ידנית

לא יוביל אדם אחד, בהובלה ידנית, יותר מ-20 ק"ג חומר נפץ, ויותר מ-12 ק"ג חומר נפץ אם הוא מוביל גם נפצים.